

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DUM 04 téma: Řídící prvky pneumatických pohonů – výklad

ze sady: 02 Pohony automatických linek

ze šablony: 02 Automatizační technika II

Určeno pro 1. ročník

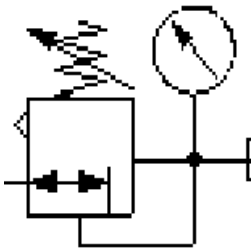
**vzdělávací obor: 26-41-M/01 Elektrotechnika ŠVP automatizační technika
Vzdělávací oblast: odborné vzdělávání**

Metodický list/anotace: viz. VY_32_INOVACE_02204ml.pdf

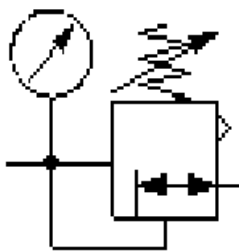
1) Prvky řízení výkonu pneumatických motorů

Výkon závisí na tlaku vzduchu = tlakové ventily

- a) Přepouštěcí ventil – funkce: nastavuje maximální provozní tlak v obvodu je součástí jednotky úpravny vzduchu
- b) Redukční ventil – funkce snižuje tlak v obvodu, může sloužit pro stupňovité řízení výkonu pneumatických motorů

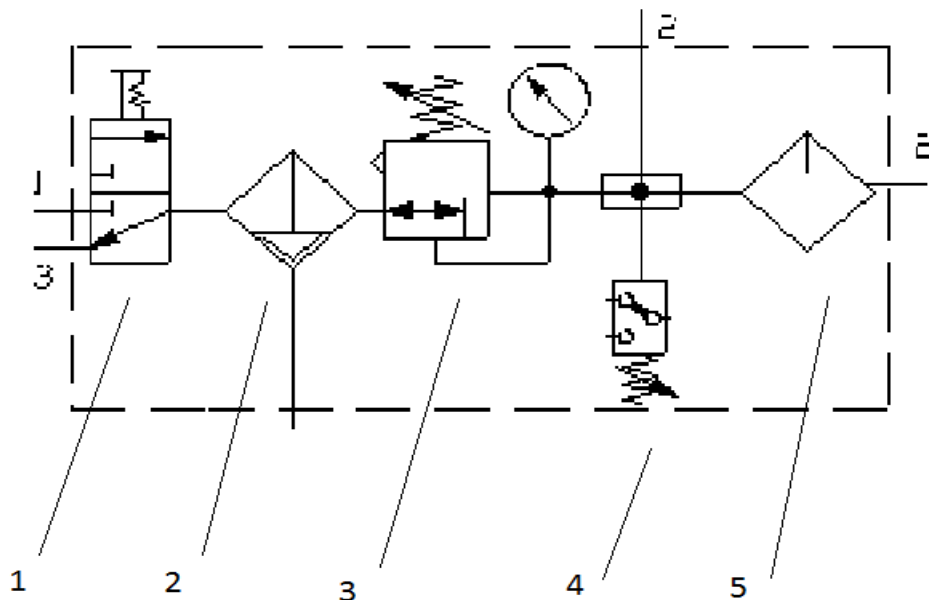

- c) Pojistný ventil – funkce pojišťuje pneumatické prvky proti přetížení

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotka pro úpravu vzduchu:

1. Spínací ventil
2. Filtr
3. Přepouštěcí ventil s manometrem
4. Rozdělovací modul
5. Maznice

Zjednodušené schéma jednotky pro úpravu vzduchu

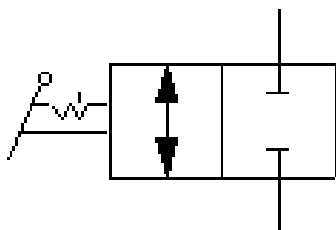
2) Prvky řízení směru pohybu pneumatických motorů

Směr pohybu závisí na rozvodu vzduchu = rozváděcí ventily

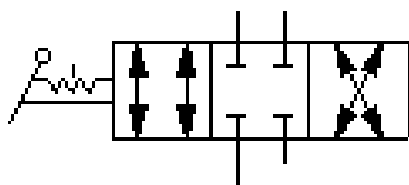
Rozdělení

a) podle počtu poloh = počet oken ve značce

- dvupolohové

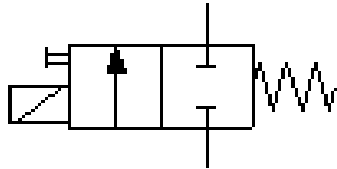
- třípolohové

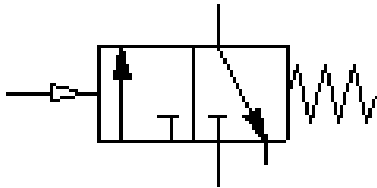
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**b) podle počtu cest = součet počtu vstupů a výstupů
v jednom okně**

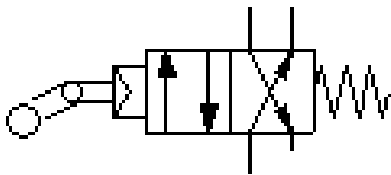
- dvoucestné

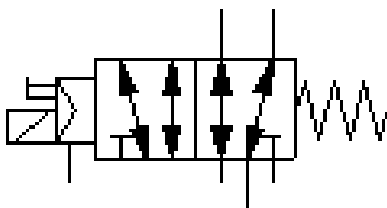
- třícestné

- čtyřcestné

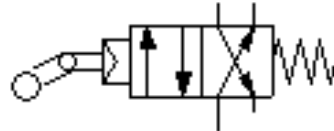
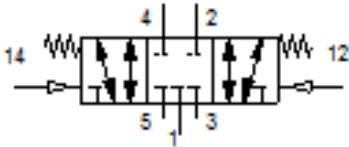
- pěticestné

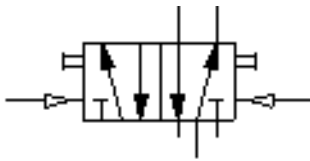
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c) podle počtu stabilních poloh

- monostabilní – mají pouze jednu stabilní polohu, mají vždy alespoň jednu pružinu, která nastavuje stabilní polohu.

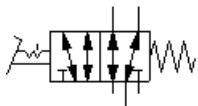

- bistabilní – mají dva stabilní stavy, nemají žádnou pružinu

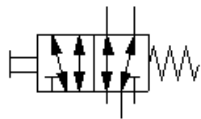

d) podle způsobu ovládání

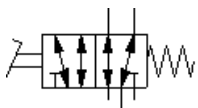
- ručně

pedálem s aretací

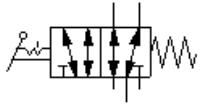

tlačítkem

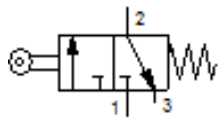
pedálem bez aretace

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

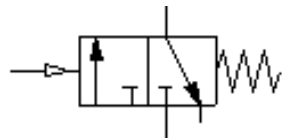
pákou s aretací

- mechanicky

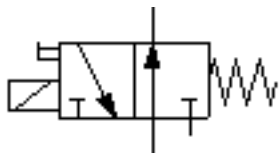

kládkou a pružinou

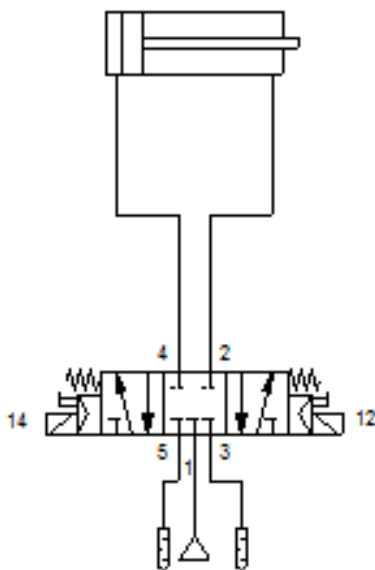
- vzduchem

- elektromagnetem

3) Prvky řízení polohy (zastavení pohybu) pneumatických motorů = třípolohové rozváděcí ventily, prostřední stabilní poloha znamená zastavení pohybu pneumatického motoru

4) Prvky řízení rychlosti pohybu pneumatických motorů

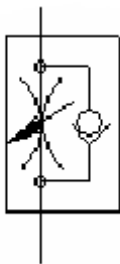
rychlost pohybu závisí na průtoku vzduchu = škrťací
ventily

škrťací ventil

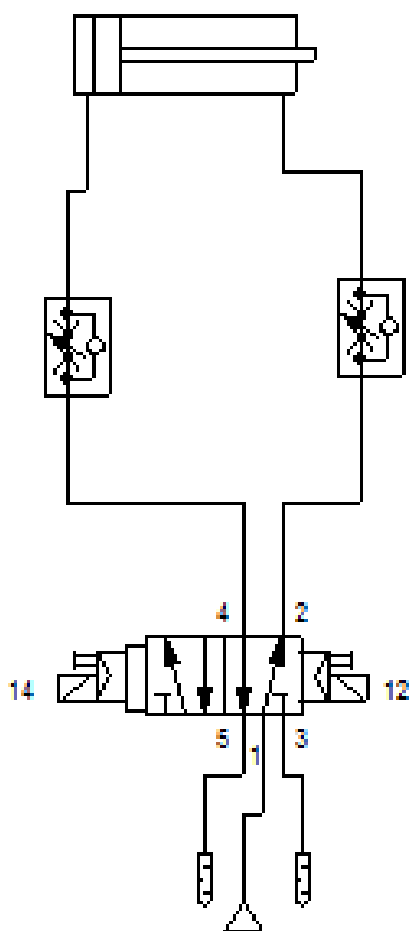

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

škrticí jednosměrný ventil

Škrčení = ztráty tlaku proto se snažíme škrtit na odpadních větvích
pneumatického obvodu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

LITERATURA:

Branislav Lacko, Ladislav Maixner, Pavel Beneš, Ladislav Šmejkal:
Automatizace a automatizační technika I., Computer Press Praha , 2000

Zdeněk Brýdl, Rudolf Voráček, Luděk Kohout, Ladislav Šmejkal :
Automatizace a automatizační technika II., Computer Press Praha , 2005

Chlebný: Automatizace a automatizační technika III., Computer Press
Praha , 2009

Karel Svoboda, Miloš Lauer, František Oplatek, Ladislav Šmejkal:
Automatizace a automatizační technika IV., Computer Press Praha , 2000

A.Maršík, M.Kubičík: Automatizace, SNTL Praha, 1980

Ladislav Šmejkal: PLC a automatizace 1. a 2. díl, BEN Praha, 2008

Řízení a regulace pro strojírenství a mechatroniku: Dietmar Schmid a
kol. , Europa-Sobotáles Praha, 2005

Průmyslová elektronika a informační technologie: Heinz Haberle a kol.,
Europa-Sobotáles Praha, 2003